

Frimärksbilder 1989

av Arne Carlbom

Frimärksprogrammet 1989 innehöll många återblickar på tidigare års utgåvor. Mycket kom åter, så i serierna med kung och drottning, djur i hotad miljö, Europa- och Nobelmärkena och, traditionsenligt, julfrimärkena. Fyrar har förekommit tidigare, likaså motiv från arbetarrörelsen och svensk teknik och industri. Det riktigt nya ämnet var Globen i Stockholm.

Fyrar

Det svenska fyrväsendet fyllde 300 år 1969. Gordon Macfie gjorde då förlagan till ett frimärke med fyrar från olika perioder. Märket trycktes i fotogravyr i England på blankt papper och blev en ganska bra bild.

Den första utgåvan frimärksåret 1989 omfattade fyra nya fyrar, denna gång på var sitt märke. Flera konstnärer lämnade förslag, Signar Bengtson, Jan Falkman, Göran Falck och Ole Drebold. Bertil Kumlien, som deltagit från början, fick uppdraget. Kumlien, som tidigare gjort marina frimärksbilder målade akvareller med fyrarna Nidingen, Sydostbrotten, Sandhammaren och Söderarm. Förlagor-

Förlagan till fyren Nidingen.

ARNE CARLBOM är född 1919 i Marianne-lund i Småland. Fil kand i Lund 1969 med konsthistora som huvudämne. Postanställd 1939–1984.

na och även frimärkena är sinsemellan olika. Avsikten var att visa fyrarna vid olika tider på dagen och dessutom visa deras tekniska konstruktioner.

Nidingen. Anlagd 1624. De två tornen, byggda 1832, särskiljer platsen.

Sydostbrotten. Kassunfyr 1963.

Sandhammaren. Byggd 1862. Konstruerad av N G von Heidenstam, författarens far.

Söderarm. Byggd 1839.

Frimärkena graverades av Martin Mörck som väl känner till havsmiljön. Stålgravyrén nådde denna gång inte helt fram i jämförelse med förlagorna. Kumliens förlagor är mjuka, med fina nyanser, något som inte kunde återges i trefärgstrycket. På förlagorna till Nidingen har de gamla tvillingtornen och marken olika färgton, på frimärket är ytorna lika bruna. Den gröna färgen har på några ställen gått in i den bruna.

Kompositionen av märket med Sydostbrotten är litet tyngd av de stora bokstäverna och siffrorna. Frimärkena med fyrarna Sandhammaren och Söderarm är de bästa i utgåvan, i färg och form. Stiliserade segel antyder att kappseglingar är på gång, vid Söderarm tydligen på natten.

Djur i hotad miljö

Alltsedan frimärket med Trångforsen kom ut 1970 har miljövard hört till de ständigt återkommande budskapen, särskilt utrotningshotet mot djur och växter. Ännu har risken för att människan ska utrota sig själv inte varit aktuell, men det kanske kommer. Skydda djuren, hette det i en utgåva 1973 med

Förlagan till den lilla flugsnapparen.

Järv och slaguggla i den fjällnära skogen.

Mindre hackspett.

Sydlig kärrsnäppa.

Lövgröda.

Liten flugsnappare.

fotografiska förlagor. Mera konstnärliga bilder med liknande motiv har signerats av Ingall Axelsson sedan början av 1980-talet. Hennes märken har till antalet varierat mellan ett och fyra per år. Den senaste utgåvan, kallad Djur i hotad miljö, omfattar sex avbildningar av djur som håller till i den fjällnära skogen eller andra marker som är exploaterade så att djurlivet skadas.

På varje bild skymtar man djurens miljö i små detaljer. Intill den sydliga kärnsnäppan visas hur den flyger över en våtmark och bakom järven ses en annan järv springa i ett landskap. Ugglebilden är välkomponerad, med skog i bakgrunden och över den en avlägsen måne.

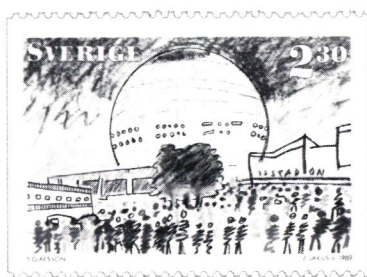
Valörsiffrorna på tre av frimärkena är tvåfärgade, liksom på fjolårets havsörn. Det beror inte på dålig färgpassning utan på att pressens förmåga att torka av öveflödlig färg i ståltrycket är begränsad.

Globen

Globen, Stockholms nya arena för sport och kultur, invigdes i april 1989. Byggnaden, med sin form, sin storlek och sin planerade verksamhet väckte stor uppmärksamhet i massmedia. Posten deltog i presentationen med ett helt häfte frimärken, tecknade av Stig Claesson, signaturen Slas. Flera förslag, bland annat av Urban Frank, hade inte antagits. Det var första gången sedan 1903 som en offentlig byggnad visats på frimärke redan vid invigningen. Då gällde det posthuset vid Vasagatan i Stockholm.

På det första märket i häftet ses det stora klotet utifrån, med mycket folk i förgrunden; det kan vara nyfikna åskådare. På de tre följande bilderna har konstnären gjort ett tvärsnitt genom byggnaden. I de därigenom bildade cirkelarna har han skrivit in tre olika evenemang i form av symboliska figurer. Man ser en ishockeyspelare, två gymnaster och en rockartist. Folkmassan utanför har blivit tätare, det har bildats biljettköer. Mörkret har också tätat, himlen har övergått från ljusblått till svart i den sena kvällen. Konstnären uppger att han ritat sig själv i publiken, men det är bara han själv som vet vilken figur det är. Ett par punkare är tydligt urskiljbara.

Bilderna är så roliga och bra som man kan vänta sig av Slas, naivistiska och karikatyrmässiga, men inte särskilt lämpade för förminskningen. Formatet är litet och trängsel

Globen utifrån

Ishockey.

Gymnastik.

Rockkonsert.

uppstår av hus och människor. Stora folksamlingar har förekommit tidigare på frimärken, t ex i utgåvorna I Dalom 1973 och Svensk fredsrörelse 1983. De frimärkena tillhör inte de mest lyckade.

Förlagorna till Globenmärkena är färgrika teckningar med fet krita. Frimärkshäftet blev något mattare i trycket. Märkena ger ett starkare intryck betraktade ett och ett. Trycket var kombinationen stål/offset. Gravyren omfattade endast de svarta partierna av motiven.

Kung Carl Gustaf och Drottning Silvia

Frimärkena med kungen och drottningen efter J-E Franzéns förlagor nytrycktes med nya valörer och med nya färger. Kungen blev blekt grönn och blekt brun och drottningen mer lysande blå.

Förlaga av John-Erik Franzén 1985.
Gravyr av Czeslaw Slania.

Norden 89 folkdräkter

De nordiska länderna enades om att 1956 ge ut ett frimärke med samma motiv, fem svanar, som symbol för det postala samarbetet. Efter ett långt uppehåll togs idén upp på nytt. Åren 1969, 1973 och 1977 utkom nordiska frimärken med samma motiv. Det var gamla handelsskepp, Nordens Hus i Reykjavik och näckrosor. Näckrosorna försågs för första gången med en ny symbol för de fem ländernas postsamarbete, fem sammanflätade posthorn. Från 1980 utkommer Nordenmärkena med tre års mellanrum, med samma ämnen men med olika utformning.

Årets motiv var folkdräkter. Det var inte första gången detta förekom i Norden. Frimärken med folkdräkter utgavs 1972–1973 i Finland och 1979 i Sverige, då med dräkterna burna av manliga och kvinnliga figurer. De

nya svenska märkena 1989 återgav detaljer från nordsamiska dräkter. Rose-Marie Huuva, samisk konstnär i Kiruna, tecknade två förlagor, utgående från ett kvinnligt barmkläde och en bältesväska för män.

Samedräkten har starka färger i hela fält och vackra broderier av tenntråd. Rose-Marie Huuva gjorde gouacher med detaljer från dräkterna, i rött och blått och silver. Frimärkena trycktes i det kvadratiska formatet 31,25x31,25 mm som medger litet fri yta på bilden. Det motsvarar ganska väl de synpunkter på frimärksbilden som framfördes av den på sin tid välkände bokillustratören Arthur Sjögren i Svenska Dagbladet 1906. Han menade att man på så liten yta för att få effektfullt verkande färgspel bör använda så få detaljer som möjligt, men dess mera energiskt verkan- de ytor och linjer och klara färger.

Trycket blev i ett avseende märkligt. Tennbroderierna, återgivna med silverfärg, framträder i relief om man ser det i förstoringsglas.

Barmkläde.

Bältesväska.
Gravör: Zlatko Jakus.
Ståltryck/offset.

Rabattfrimärken 1989. Sommarnöjen. Segling. Lek med boll. Cykling. Paddla kanot. Fiske. Tältning. Spela krocket. Spela badminton. Trädgårdsskötsel. Baka sandkakor.

Rabattfrimärken 1989

Årets rabattfrimärken formgavs av Rolf Eriksson. I tio bilder antydde han sommarens nöjen, vid stränder och på land. De färggranna frimärkena blev offsettryckta i fyra färger på glättat papper och påminner om reklammärken. Man ser inga människor, bara sommar-
nøjernas scener och rekvisita. Mänsklig aktivitet kan bara anas.

Europa 89 Barns lekar

Europamärkena utkom för artonde gången i Sverige. Årets tema var barns lekar. Utgåvan brukar ha två valörer, en för inrikes och en för utrikes brev. Liksom de två föregående åren gavs den högre valören ut med två färgversioner, denna gång grågrön och lila. Frimärkena tecknades av Eva Jern och graverades av Czeslaw Slania.

Rabattmärkena tidigare under året innehöll antydningar om lek, i form av lekens föremål. På Europamärkena leker barn. Bara en gång tidigare utgavs ett frimärke med ett lekande barn. Det var 1979 i anledning av Internationella barnåret. Avsikten den gången var inte att visa den bekymmerslösa leken utan att vara ett inlägg i miljödebatten. Barnet sitter, försett med gasmask, intill bilars avgaser.

Eva Jerns miljöer är annorlunda. Två pojkar leker på stranden med hemsnickrade båtar.

En liten flicka åker sparkstötting. Det går undan, trots att hon sparkar med vänster fot. Det är enkla men levande bilder. Gravyren är skicklig, trycket är traditionellt enfärgat ståltryck.

Vinter.

Sommar.

Skissförslag av Eva Jern.

Svensk arbetarrörelse hundra år

Motivet på arbetarrörelsens jubileumsmärke är ett demonstrationståg. Förlagan är en illustration i Socialdemokraten den 1 maj 1899, tecknad av Nils Kreuger. Han tillhörde den grupp av konstnärer som i slutet av 1800-talet vände sig mot den akademiska konstundervisningen och mot utställningspolitiken. Opponenterna 1885 och det 1886 bildade Konstnärsförbundet hade beröringspunkter med arbetarrörelsen. Flera i Konstnärsförbundets styrelse var bekanta med Hjalmar Branting. Bland andra Nils Kreuger och Eugène Jansson ställde sina talanger i rörelsens tjänst.

Kreuger gjorde omslag till socialdemokratiska tidningar och tidskrifter. Jansson målade en stor tavla föreställande ett demonstrationståg. Den skänktes till Folkets Hus i Stockholm vid invigningen 1901.

Om förebilden till frimärket läses i Kjell Boström, "Nils Kreuger", (Stockholm 1948): "Socialdemokratens första majnummer 1899 föreställer ett demonstrationståg, som ringlar sig över Gärdet upp mot åskådaren. I spetsen höjer en skäggig jätte baneret: Proletärer i alla länder förenen eder! – åttatimmarsdag – allmän rösträtt. Uppslaget kommer säkert från den ståtliga målning med motiv från demonstrationstågen på Gärdet, som Jansson arbetade med under åren kring sekelskiftet. Kreugers omslag har en viss kraft, men inspi-

rationen har inte räckt till för hela framställningen."

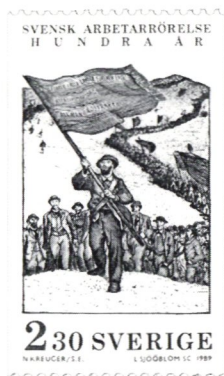
Det är svårt att få in ett demonstrationståg på ett frimärke. Det går an om man nöjer sig med några få figurer som på Martin Mörcks Sundsvallsstrejken 100 år 1979. Förgrundsgestalterna på 1989 års frimärke är bra, de bakre leden påminner om Kinesiska muren. Svenolov Ehrén formgav frimärket efter Kreugers illustration. Lars Sjöblom graverade.

Småländsk företagsamhet

I slutet av 1960-talet utstakade generaldirektör Nils Hörjel en ny väg för den fortsatta frimärksutgivning, från färre traditionella motiv till flera med anknytning till nutidsliv och samhälle. Det resulterade bland annat i många bilder med sport och fritid och ännu flera med sjöfart, lantbruk och skogsbruk. Det gavs inblickar i tung verkstadsindustri. En svensk tillverkning i mindre skala var ämnet för ett häfte 1972, med motiv från småländska glashyttor. Glasblåsningen blev åter aktuell 1989, i en utgåva kallad Småländsk företagsamhet.

Konstnären Kurt Netzler, som bl a gjorde Nordenmärkena 1986, målade förlagor i gouache för ett häfte med sex bilder. Det var ett försök att sammanfatta och illustrera begreppet den småländska företagsamheten. De företag det handlar om har mycket olika ursprung och innehåll. Det är till exempel ett stort språng mellan Huskvarna som fyllde 300 år och som en gång var kungens vapenfabrik och den nya möbeljätten IKEA.

En del av Netzlers bilder är lättfattliga, andra närmast obegripliga. Tändstickan från Jönköping och Bruno Mathsons stol från Värnamo är välkända. Den stiliserade symaskinen är möjlig att tyda. Att den lysande glasbubblan hör till Åfors känner många till. Symbolerna för Älmhult och Gnosjö kräver en förklaring. Det är fyndigt att komprimera IKEA:s idé om möbler i platta paket till en

Svensk
arbetarrörelse
100 år.

Värnamo. Möbelindustri, Älmhult. Möbelmonteringstillbehör, Huskvarna, Symaskinstillverkning. Åfors, Glasblåsning. Gnosjö, Tråddragning. Jönköping, Tändstickstillverkning.

skruv och en sexkantsnyckel, men man har inte visat vad de används till. Många känner till att tråddragning är en viktig del av Gnosjö-traktens småindustri, men det är inte lätt att gissa att figurerna på frimärket är delar av en klädnyppa och en klädgalge.

Frimärkenas färg är uppseendeväckande, i gult, rött och violett. Den avspeglar knappast de småländska produkterna, som inte är direkt färgsprakande. Färgen kan vara upplysande när det gäller det glödande glaslet och tändstickans låga, i övrigt är den förvillande. Om man bortser från tydligheten och betraktar frimärkena enbart som bilder har de dekorativa förtjänster. Trycket är helt i tre färgers stålgravyr. Gravören Zlatko Jakus gjorde ett fint arbete på kort tid.

Svensk polarforskning

Kungl Vetenskapsakademien stiftades av bland andra Carl Linnaeus, Anders Celsius och Jonas Alströmer. Den fyllde 250 år 1989 och skulle firas med jubileumsfrimärken. Akademien har planerat och delvis bekostat polarexpeditioner, den senaste var den svenska forskningsresan till Antarktis våren 1989. Sådana resor är projekt som täcker stora delar

av akademiens verksamhetsområde och som ansågs lämpa sig för frimärksbilder. Utgåvan fick därför heta Svensk polarforskning och motiven hämtades från både Nordpols- och Sydpolsområdena. Själva jubileet antyds på ett av frimärkena med akademiens namn och emblem och med årtalen 1739 och 1989.

Utgåvan är ett häfte med sex bilder. Det övre fältet visar Arktis-Nordpolen och det undre Antarktis-Sydpolen. Mot en bakgrund av is och snö pågår mänsklig verksamhet. På tre av märkena är man sysselsatt med mätningar. I ett stort landskap med Lappporten i bakgrunden ligger Abisko naturvetenskapliga station. Att det rör sig om moderna polarfärder framgår av transportmöjligheterna: isbrytare, flyg och bandvagn, alla med radioförbindelse.

Frimärket nedtill till vänster berättar om en annan tid med andra villkor. Otto Norden-skjöld, systerson till upptäcktsresanden A E Nordenskiöld, ledde en svensk expedition till Antarktis åren 1901–1903. Den gången inskränkte sig Vetenskapsakademiens medverkan till utlåning av instrument. För övrigt bekostades färden av Otto Norden-skjöld själv och av donatorer.

Sydpolsfararna reste med den tremastade barken "Antarctic" som var försedd med en hjälpångmaskin. De hade ingen kontakt med yttrevärlden när de hade nått ishavet. Fartyget hade tidigare använts för salfångst och var byggt för gång i is. Likväl bröts det sönder av drivisen och sjönk successivt på nyåret 1903. Besättningen lyckades att efter ett par veckors strapasser ta sig till en ö och kunde slå läger. En matros dog av sjukdom. Alla övriga medlemmar av expeditionen räddades av ett fartyg från den argentinska marinen.

Också Postverket medverkade vid polarforskningen i slutet av 1800-talet. Postångarfartyget "Sofia" lånades ut till A E Nordenskiölds

expeditioner till Spetsbergen 1868 och till Grönland 1883.

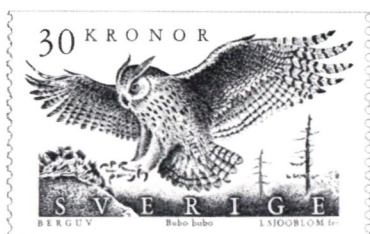
De stiliga frimärkena tecknades av Ingall Axelsson, detaljerat och väl. Gravyren gjordes omsorgsfullt av Martin Mörck. Märkena trycktes i kombinationen stål/offset.

Berguv

Postkontoren behövde ett frimärke av hög valör i rullförpackning. Lars Sjöblom fick i uppdrag att formge och gravera ett märke med valören trettio kronor. Högvalörfrimärken har tidigare haft fåglar som motiv. De flygande svanarna på Laila Prytz-Wiks tjugokronorsmärke från 1942 varade längst av alla. Det

Klimathistoriskt forskningsarbete på Renlandsglaciären på öst-Grönland. I kanten en kurva som visar variationer av temperaturen från slutet av istiden till nutid. Abisko naturvetenskapliga station. Lappporten i bakgrunden. Populäraste frimärket i årets omröstning. Det nya forskningsfartyget Oden. I förgrunden undersökning av plankton och annat biologiskt liv under isen. Otto Nordenskiöldss skepp "Antarctic" med isberg i bakgrunden. Kejsarpingvin med unge. En bandvagn och en helikopter av svensk tillverkning. I bakgrunden nunatakter, fjälltoppar som sticker upp ur inlandsisen. Mätning med geodimeter. I förgrunden en skua, på svenska storlabb.

Berguv. Teckning och gravyr av Lars Sjööblom.

Förlagan till berguven.

dröjde till 1981 innan ett nytt märke med hög valör kom ut, det vackra femtiokronorsmärket Jaktfalk av Lars Jonsson.

Den nya frimärksfågeln blev en berguv. Den tillhör den grupp av fåglar som hotas av utrotning, främst på grund av miljögifter. Uven var mycket vanlig förr. Att antalet minskat beror till stor del på att man varit rädd för den. Linné skrev: "Om uven kommer fram till någon gård eller stad och skriker, blir folket gemenligen fruktande, ty de tro, att antingen skall de dö, eller att elden skall bli lös, eller någon annan olycka skall ske." Projekt att rädda berguven finns sedan några år i flera områden i Sverige.

I diskussionen om Lars Jonssons jaktfalk kom det fram önskemål om mera flykt över bilden. Konstnären menade att om han skulle göra falken mera livlig behövdes minskning av formatet eller att vingarna gjordes luddiga.

Lars Sjööblom gav berguven luddiga vingar och en tydlig rörelse mot marken. Omgivningen är ett landskap av norrländsk karaktär med arktiska granar. Det blev en tilltalande frimärksbild.

Svenska hundar

Av en händelse trycktes och utgavs detta år frimärken med hundar både i Sverige och i Finland. Anledningen var att Svenska Kennelklubben och Finska Kennelklubben hade bildats 1889 och alltså hade verkat i hundra år. I båda länderna avbildades inhemska hundar, de svenska var jämthund, hamiltonstövare och västgötaspets. Bilderna vållade en del diskussion bland hundexperter. Någon tyckte att de finska frimärkena var bättre, trots att den finska stövaren hade fel noslängd.

Frimärkena är formgivna av Eva Jern med foton som förebilder. De graverades av Lars Sjööblom, men en portoändring vållade tidsbrist och man tvingades att trycka märkena i offset. Den svarta tryckplåten togs emellertid fram från gravyren.

Inom Konst- och programrådet tyckte man att frimärkena blev bra men att de såg plattare och mer reklamässiga ut genom frånvaron av ståltryck. Hamiltonstövaren, sa- des det, hade fått en härlig blick.

Jämthund.
Hamiltonstövare.
Västgötaspets.

Förstadagsbrevets illustration. Lapphund.

Nationalparker I

I diskussionen om förstöring av naturen blir det ofta bortglömt att det finns flera skyddade miljöer i Sverige, våra nationalparker. En planerad frimärksserie började med glimtar från tre av dessa parker, Padjelanta och Muddus i Lappland och Blå Jungfrun i Kalmarsund. Den mycket stora Padjelanta nationalpark representerades av en liten blomma, den lapska alprosen. Från Muddus hämtades den lilla orkidé som heter norna. På ett av frimärkena visas ett stycke av Blå Jungfruns strandklippor.

De norra nationalparkerna omfattar stora områden av ganska orörd vildmark. Blå Jungfrun ligger centralt mitt i farleden, men har bevarats i relativt orubbat skick. Det är en hög granitkupol i havet, som är svår att angöra med båt.

Carl von Linné som besökte ön på sin öländska resa 1741 for illa på sjöresan och tyckte inte om vad han såg vid framkomsten. Vegetationen är sparsam och djurlivet nästan obefintligt. Andra kända personer har besökt Jungfrun. Verner von Heidenstam firade sitt bröllop med Olga Wiberg på stranden, omgiven av Gustaf Fröding, Albert Engström och flera andra ur den dåtida kulturkretsen. Karl Isaksson målade på Blå Jungfrun en tid i början av seklet, men endast ett verk är bevarat.

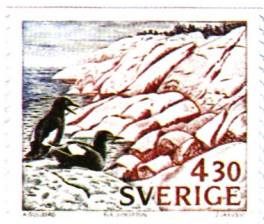
Padjelanta.
Lapsk alpros.

Muddus. Norna.

Frimärksbilderna tecknades av Anders Gullberg, som medverkade i utgåvan Medeltida bokmålari 1976. Det finns ingen anmärkning mot formen, men trycket, i trefärgs stål, kan diskuteras. På frimärket är Blå Jungfruns granit helt riktigt röd, men bara i skrevorna. För övrigt är berget urblekt. En jämförelse med förlagorna visar att de norrländska blomorna är mera violetta på frimärkena. Ingen kritik av färgen har hörts av, som i fallet med brunkullan i utgåvan Levande natur 1985.

Sigurd Tullberg skrev i sin anmälan om

*Blå Jungfrun.
Tobisgrisslor.*

utgåvan i Svenska Dagbladet att ett aktningsvärt försök hade gjorts att antyda Padjelanta genom bergskonturen i överkanten, men att Muddus endast representerades av en rad rumphuggna barrträd. Han medgav att en så liten yta erbjuder en mycket begränsad uppfattning om nationalparkerna.

På frimärken med naturmotiv är det nu brukligt att ange både djur- och växtnamn, på svenska och latin. Avsikten är att klargöra vad bilden föreställer, särskilt för utländska betraktare. Texten måste vara så stor att den är läsbar. Därav följer att det kan bli väl mycket typografi på de små ytorna, som till exempel på motivet med den lapska alprosen.

Julpost 1989

Julfrimärkena 1989 hade formen av ett häfte med en bild, sexdelad genom perforering. Motivet, en interiör med en familj samlad

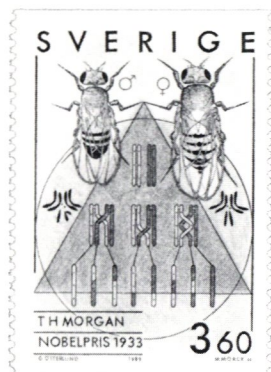
Förlagan till Blå Jungfrun.

framför TV:n, innehåller alla tillbehör till julen. Till traditionerna hör visning av filmen "Karl-Bertil Jonssons julafton", tecknad av Per Åhlin efter en berättelse av Tage Danielsson.

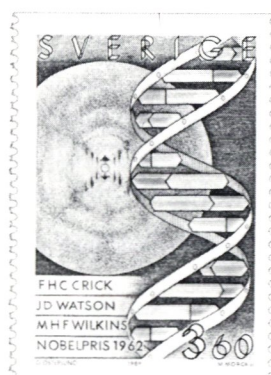
Karl-Bertil hade som julförstärkning på ett postkontor dirigerat om julklappspaket från rika adressater till fattiga, i bästa Robin Hood-stil. Karl-Bertil syns i TV:n på frimärket. Hela bilden bär stora likheter med de realistiska och naiva julbonader av papper som varit vanliga i hemmen. Upphovsmannen till förlagan har inte namngetts, TV-bilden är av Per Åhlin. Frammärkena är tryckta helt i offset.

Julfrimärken 1989.

1933 års
pristagare
T H Morgan
använde
bananflugor
i sin forskning.

Tre forskare som
ägnat sig åt
nukleinsyornas
uppbyggnad.

Priset 1978 gick
till hybrid-DNA-
tekniken.

Barbara
Mc Clintock.
"Hoppande gener
i arvsmassan".

Nobelpristagare – fysiologi eller medicin

Nobelprimärkena som började utkomma 1961 återkom som vanligt. Under de två första decennierna innehöll utgåvorna två–tre separata frimärken med porträtt av pristagare från samma år med olika ämnesområden. Denna form blev sliten och ett nytt sätt att presentera pristagarna började 1982. Man vände på det hela så att man tog ett av de fem prisen som samlingsrubrik för ett urval av pristagare från olika år inom samma fält. De blev inte längre avbildade, med några undantag. Ingall Axellsson tecknade fem inträngande porträtt av fredspristagare på frimärken 1986 och i 1989 års utgåva visas en kvinnlig pristagare. Litteraturpristagare hyllades 1985 med vackra bilder av Gunnar Brusewitz, föreställande miljöer som förekommit i författarnas verk.

På de övriga utgåvorna från tiden efter 1981 har man frångått den relativa realismen och givit sig in i en symbolvärld. Ansträngningar har gjorts att gestalta forskningen och forskningsresultaten i bild, med växlande framgång. Vetenskapen blir mer specialiserad och bildmakarna och åskådarna har svårt att hänga med. Bilderna blir instruktiva för ett fåtal men obegripliga för de flesta.

Några av de senaste årens abstraktioner har likväl blivit bra bilder. Medlemmar av Postens Konst- och programråd har uttryckt den uppfattningen att många av Nobelutgåvorna har varit spännande och har haft hög konstnärlig kvalitet. De har fått en egen stil och blivit representativa för svensk frimärkskonst.

Ämnet för 1989 års Nobelmärken var Fysiologi eller medicin. Fyra märken tecknades av Göran Österlund och graverades av Martin Mörck. Trycket var kombinationen stål och offset. Det estetiska intrycket är inte starkt, men bananflugorna och Barbara Mc Clintocks ansikte är bilder som går att tyda.